

COVID-19 Nedir?

(Daha önce “Yeni 2019-nCoV Koronavirüs”)

COVID-19, akut solunum yolu enfeksiyonu bulgularına neden olan yeni SARS-CoV2 virüsüne bağlı olarak ortaya çıkan yeni bir Koronavirüs hastalığıdır. Yeni virüs, SARS (Ağır akut respiratuar sendrom) ya da MERS (Orta Doğu Respiratuar Sendrom) nedeni olan Korona virüslerden farklıdır. Ayrıca, mevsimsel olarak enfeksiyon yapan Koronavirüslerden de farklıdır. İlk COVID-19 olguları, Çin’in Wuhan ketinde görülmüştür. Mart 2020 itibarıyla, virüs tüm Çin ve Türkiye dahil diğer birçok ülkeye yayılmıştır. COVID-19 artık bir pandemidir.

Olgu sayısı hızla artmaktadır ve artık Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından pandemi olarak tanımlanmaktadır. Bu, virüsün aynı anda dünyanın üç farklı coğrafi bölgesinde yayılmakta olduğu anlamına gelmektedir. Salgınla ilgili güncel bilgi için sağlık bakanlığının internet sitesini inceleyebilirsiniz (<https://www.saglik.gov.tr>)

COVID-19 un Belirtileri:

- Ateş
- Öksürük
- Nefes darlığı
- Bazı insanların yorgunluk, ishal ve nezle belirtileri gibi ek bulguları olacaktır

COVID-19 enfeksiyonunun önlenmesi ve kontrolü:

Genel Kurallar—

- Hastalık hafiften ağıra kadar değişkenlik gösterebilir.
- Yaşlılar ve daha önceden diyabet, kalp ya da akciğer hastalığı gibi sağlık problemleri olanlar enfeksiyondan ölüm açısından en yüksek riski taşırlar
- Şu anda, virüsün etkilerini azaltmanın en iyi yolu, yayılmasını engellemektir. Bu hem sağlık sistemimizin kapasitesinin aşılmasını önleyecek hem de aşı ve enfeksiyon tedavileri geliştirmek

için çalışmakta olan araştırmacılara zaman verecektir.

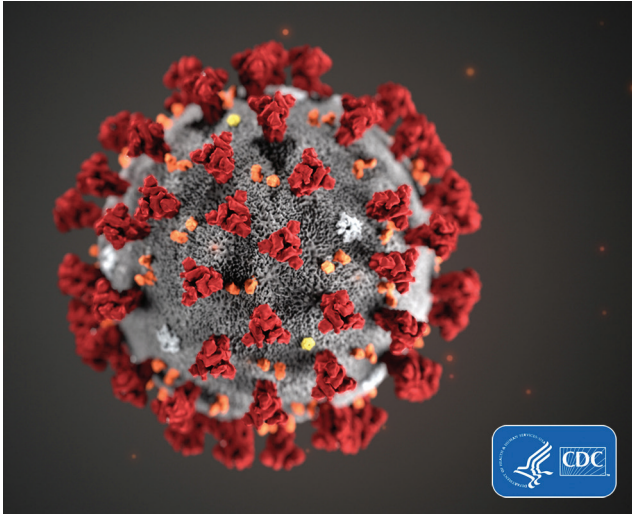
- Herkes hasta olmak ve diğer insanlara virüsü yaymaktan kaçınmalıdır.
- Hasta olmadan ya da belirtiler göstermezken de virüsü yayabilirsiniz.

Ne yapabilirsiniz—

İnsanların COVID-19 ve/veya influenza gibi diğer virüslerin yayılımını önlemek için temel enfeksiyon kontrol önlemlerini almaları önemlidir. Bu aşağıdaki önlemleri içerir:

- Hasta olan kişilerle yakın temastan kaçın
- Yıkanmamış ellerle göz, burun ve ağızınıza dokunmaktan kaçın
- Hasta iken evden çıkmayın
- Öksürürken ya da hapşırırken ağız ve burnunuzu mendiller ya da dirseğinizin iç kısmı ile kapatın. Kullanılmış mendili çöpe atın.
- Büyük toplantılardan kaçın. Pandemi bitene kadar, sosyal mesafenizi koruyun. İnsanlardan en az 2 metre (yaklaşık normal bir bisiklet uzunluğu) uzak durun.

SARS-CoV-2, COVID-19 etkeni olan virüstür

10 ya da daha fazla insanın bir araya gelmesi önerilmez.

- Ellerinizi sık ve en az 20 saniye su ve sabun ile yıkayın. Su ve sabun yoksa, en az %60 alkol içeren alkol bazlı bir dezenfektan ya da kolonya kullanın.
- Sık dokunulan yüzeyler ve eşyaları, önce herhangi bir ev temizlik ürünü ile, sonrasında da seyreltilmiş çamaşır suyu (%0.1), alkol (%62-71) ya da hidrojen peroksit (%0.5) içeren dezenfektanlarla temizleyin ve dezenfekte edin. COVID-19 yüzeylerde beş güne kadar yaşayabilir.
- Hastaysanız maske yakın. Hasta değilseniz maske takmanıza gerek yoktur.
- Yaşlılar ve ağır hastalık için risk taşıyanlar başta olmak üzere herkes gereksiz yolculuktan kaçınmalıdır.
- Virüsle karşılaştıktan sonra belirtilerin gelişmesi 14 günü bulabilir. Bu nedenle virüsten etkilenmiş herhangi bir yere yolculuk ettiyseniz, en az 14 gün evde kalmalısınız.

Bilgi sahibi olun ama panikleme. Umud var!

- Çoğu olgular hafif geçmektedir
- Çoğu kişi iyileşiyor
- Enfeksiyonu önlemek için aşı geliştirmede ve enfeksiyonun tedavisinde hızlı gelişmeler oluyor
- Sağlık bakanlığı, Dünya Sağlık Örgütü gibi kanıta dayalı kaynaklara güvenin

Tedavi—

- COVID-19 için özel bir tedavi bulunmamaktadır. Ancak ağır olgularda kullanılan bazı deneysel ilaçlar vardır.
- Bu hastalar belirtileri ve hastalıklarının ağırlığına göre tedavi edilmektedirler. Çoğu hastanın hafif belirtileri olmakta ve iyileşmektedirler.
- Çoğu insan evde iyileşir ama daha ağır hastalığı olanların hastaneye yatırılması gerekir.
- Bu hastalığı olan ya da olma riski olan kişilerin, virüsün diğerlerine yayılmasını önlemek için maske giymesi gerekmektedir.

Tıbbi Yardım İsteyin--

- COVID-19 ile karşılaştığınızı düşünüyor ya da belirtileriniz varsa (ateş, öksürük ya da nefes darlığı), öncelikle "ALO 184 Korona Danışma Hattı" nı arayın. Onlar muayene olup test edilmenize gerek olup olmadığına karar vereceklerdir. Eğer gerekli ise, onlar bir sonraki basamağın ne olacağını size anlatacaklardır. Böylece, hastaneye başvurmanız gerekiyorsa, hem sizin başvurunuza hazırlıklı olunmasını sağlanacak, hem de diğerlerine virüs bulaşmasını önleyerek ulaşmanız sağlanacaktır.

Yazarlar: W. Graham Carlos, MD, Charles S. Dela Cruz MD, PhD, Bin Cao, MD, Susan Pasnick, MD, Shazia Jamil, MD

Hakemler: Marianna Sockrider MD, DrPH, Angela Wang, MD

Çevirenler: Dr. Özge Yılmaz, Dr. Hasan Yüksel

Kaynaklar

Türk Toraks Derneği

- <https://www.toraks.org.tr/halk/>

Sağlık Bakanlığı

- <https://www.saglik.gov.tr>

Bu bilgi Amerikan Toraks Derneği'nin halk sağlığı hizmetidir. İçerik sadece eğitim amaçlıdır. Hekiminizin tıbbi önerisi yerine geçmez.